

УДК 378.134

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.spec.2.32>

Чжоу Ілей

МУЛЬТИКУЛЬТУРНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ СКЛАДНИК ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ: АНАЛІЗ ДОСВІДУ

У статті проведено аналіз досвіду мультикультурної підготовки учителів музичного мистецтва. Показано, що положення мультикультуралізму є провідними у країнах Євросоюзу та США як у політичній сфері, так і у царині освіти (доповідь Міжнародної комісії по освіті ЮНЕСКО в 1997 р., проєкт DeSeCo). В Україні прийнята низка документів, що спрямовані на підвищення спроможності фахівців у галузі освіти здійснювати та підтримувати освіту для демократичного громадянства, невід'ємним складником якої є мультикультурний контекст. Визначено, що основою нашого підходу до аналізу підготовки учителів музичного мистецтва є положення, яке характеризує мультикультурну освіту з позиції реалізації трьох основних елементів: навчання, виховання та інформаційно-просвітницької діяльності. Доведено, що мультикультурне навчання має на меті дати суму знань, умінь, навичок, які висвітлюють полікультурність суспільства; в галузі виховання важливим є виховання громадянськості. Проведено аналіз навчальних програм чотирьох університетів за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), який показав, що у вишах до блоків нормативних та вибіркових дисциплін входять предмети, спрямовані на мультикультурну підготовку вчителів музичного мистецтва. Доведено, що проводяться міжнародні конкурси молодих виконавців, відбуваються міжнародні конференції, майстер-класи, семінари, творчі колективи факультетів беруть участь у міжнародних конкурсах. Університетами реалізуються спільні освітні та наукові проєкти, проводиться стажування, запроваджено спільні магістерські програми "подвійного диплому". Показано, що у вишах за різними напрямками проводиться виховна робота зі студентами, в якій беруть участь різні структурні підрозділи університетів. Доведено, що підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах мультикультуралізму у вишах України складається з навчальної, виховної та інформаційно-просвітницької діяльності і сприяє євроінтеграції сучасних фахівців.

Ключові слова: мультикультурна підготовка, учителі музичного мистецтва, університети України, досвід.

Мультикультуралізм – це політика, що характеризує співіснування в єдиному просторі різноманітних культур, яка пропагує культурне різноманіття, сприяє його розвитку та стверджує, що всі громадяни мають рівні права незалежно від їхніх етнічних, расових та релігійних відмінностей.

В останні роки положення мультикультуралізму стали провідними у країнах Євросоюзу та США як у політичній сфері, так і у царині освіти. Так, доповідь Міжнародної комісії по освіті ЮНЕСКО в 1997 р. декларує положення про те, що освіта та виховання мають сприяти розумінню людиною свого коріння та виховувати повагу до інших культур. У документі підкреслено такі завдання, як засвоєння підростаючим поколінням культурних надбань власного народу, виховання поважного ставлення до культурних цінностей інших національностей [9, с. 69].

Також у 1997 р. ОЕСР було ініційовано проєкт DeSeCo, метою якого є забезпечення надійної концептуальної основи для ідентифікації ключових компетентностей та активізації міжнародних досліджень. Цей проєкт сприяв розвитку міжнародних наддержавних досліджень проблем міжкультурної освіти та формуванню міжкультурної компетентності. Таким чином, країни ОЕСР сформували власну позицію щодо загальних викликів, пов'язаних з економічною та культурною глобалізацією, визначення спільних для країн Євросоюзу цінностей, що стали підґрунтям відбору найбільш важливих компетентностей [1, с. 5].

До групи компетентностей, необхідних для того, аби люди могли навчатися, жити і працювати разом з іншими та інакшими, дослідники D. S. Rychen and L. H. Salganik зарахували такі здатності: позитивно ставитися до інших; співпрацювати, працювати в команді; управляти конфліктами та вирішувати їх. Ці характеристики охоплюють спектр особистісних властивостей, пов'язаних із поняттями "соціальна компетентність", "міжкультурна компетентність", "мультикультурна компетентність" тощо [2].

Що стосується України, то у 2018 р. був узгоджений План дій Ради Європи для України на 2018–2021 рр., ухвалений Комітетом міністрів РЄ 21.02.2018 р. 9 листопада 1995 р. Україна вступила до Ради Європи й стала 37-ю державою-членом організації. Україна також прийняла зобов'язання, які покладено на держави-члени ст. 3 Статуту: дотримання принципів плюралістичної демократії та верховенства закону, повага до прав людини та основних свобод усіх осіб [11, с. 5]. У розділі III Плану означених дій на 2018–2021 рр. окремим пунктом визначено положення освіти для демократичного громадянства. У розділі зазначається, що Рада Європи надалі підтримуватиме інтеграцію та подальший розвиток освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини в межах національної системи освіти, а також звертатиме особливу увагу на програми міжкультурного діалогу й захисту прав меншин [11, с. 28]. Від реалізації Плану дій Рада Європи очікує підвищення спроможності фахівців у галузі освіти здійснювати та підтримувати освіту для демократичного громадянства [11, с. 29].

Зазначимо, що українські науковці досліджують різні аспекти мультикультурної освіти: теоретичні основи мультикультуралізму в освіті (О. Гуренко [5], О. Пришляк [12], С. Сисоєва [14], О. Слоновська [15])

та ін.), особливості підготовки на засадах мультикультуралізму вчителів в країнах Європейського союзу (Н. Авшенюк [3], Н. Гречаник [4] та ін.), питання підготовки майбутніх учителів на засадах мультикультуралізму (Н. Іванець [7], І. Ковалинська [8] та ін.), питання підготовки майбутнього вчителя музики з огляду на полікультурну проблематику (представлене у розвідках С. Гмиріна [10], Ю. Мережко [10], О. Ребрової [13], Янь Лі [18]), компетентнісний підхід і питання формування спеціальних якостей особистості (О. Матвєєва [17], О. Хоружа [16]). Проте аналіз сучасного досвіду підготовки учителів музичного мистецтва у площині мультикультурного складника у вишах України не був достатньо представлений.

Метою статті – аналіз досвіду підготовки учителів музичного мистецтва на засадах мультикультуралізму у вишах України.

Основою нашого підходу до аналізу підготовки учителів музичного мистецтва є положення, які запропоновані С. Дрожжиною. Авторка, досліджуючи проблеми мультикультуралізму в освіті, стверджує, що “мультикультурна освіта має містити три основні елементи: навчання, виховання та інформаційно-просвітнянську діяльність. Мультикультурне навчання має на меті дати суму знань, умінь, навичок, які висвітлюють полікультурність суспільства, в просторі якого живе індивід. <...> У царині ж виховання особливо важливо виокремити виховання громадянськості, тобто сукупності інтелектуальних і нормативних позицій та відповідних зразків поведінки, головних цінностей і цілей” [6, с. 98, 44]. Ми погоджуємося з цими положеннями та беремо їх за основу.

З цих позицій нами було проаналізовано навчальні програми чотирьох університетів за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво): Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, Криворізького державного педагогічного університету та Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка.

У Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова на факультеті мистецтв імені А. Авдієвського у блоці професійного спрямування викладаються такі дисципліни: “Теорія та історія художньої культури”, “Народознавство і фольклор України”, “Методика англomовного навчання музики”, “Зарубіжні освітні системи” “Культурологія” тощо.

Навчальна програма дисципліни “Теорія та історія художньої культури” включає наведені нижче модулі та теми.

Модуль І. Художня культура від давніх часів до епохи Середньовіччя. Тема 1.3. Художня культура давніх цивілізацій. Єгипет. Особливості художньої культури Месопотамії. Художня культура країн Далекого Сходу. Індія. Китай. Тема 1.4. Художня культура античності. Давня Греція. Художні традиції в архітектурі, скульптурному портреті, літературі та театрі Давнього Риму. Порівняльна характеристика художньої культури Стародавньої Греції та Риму. Тема 1.5. Художня культура Візантії. Художня культура Київської Русі. Основні риси художньої мови в архітектурі, образотворчому мистецтві, іконописі мініатюрі Київської Русі.

Дисципліна “Народознавство і фольклор України” включає теми: “Етногенетичні процеси в Україні”, “Етнографічне районування”, “Національний характер українців”, “Вірування, міфологія, демонологія українців”, “Народний календар. Календарно-обрядова творчість”, “Релігійна культура українців”, “Українська символіка”, “Українська етнопедагогіка” тощо.

До блоку вибіркових дисциплін входять “Методика англomовного навчання музики”, “Культурологія”, “Зарубіжні освітні системи”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни “Методика англomовного навчання музики” є зміст, жанрові системами, тематика, проблематика та особливості національних музичних культур англomовних країн; спрямування студентів до професійної комунікації засобами національних музично-культурних ідентичностей англomовних країн.

Курс “Культурологія” передбачає цілісне системне дослідження процесів генези та морфології культури, її структури, сутності і змісту, типології, динаміки та мови у світовому контексті. Пропонований курс охоплює закономірності існування та розвитку культури, механізми функціонування конкретних форм і сторін культури.

Метою викладання навчальної дисципліни “Зарубіжні освітні системи” є ознайомлення студентів із теорією та практикою розвитку світової вищої освіти, актуалізація зарубіжного досвіду в умовах модернізації національної системи вищої освіти. Основними завданнями вивчення дисципліни є забезпечення розуміння цілісного процесу становлення і розвитку зарубіжних систем вищої освіти, обґрунтування сучасних тенденцій розвитку вищої школи в контексті творення Європейського регіону вищої освіти, її інтернаціоналізації, ознайомлення із системою та структурою вищої освіти в зарубіжних країнах, підготовка студентів до науково-дослідницької роботи у сфері зарубіжної вищої школи. Загальна кількість годин – 90: лекції – 14, семінари – 16, самостійна робота – 60.

Також зазначимо, що на факультеті проводиться міжнародний фортепіанний конкурс серед студентів та аспірантів музичних і музично-педагогічних навчальних закладів “ART-KLAVIER”, у програму якого входять різні за жанрово-стильовими ознаками твори, де виконавець за бажанням може включити в програму будь-який твір композитора країни, в якій проживає та претендувати на окрему відзнаку за краще виконання. Також працює хор іноземних студентів, створений у 2005 році. Зараз у колективі співають іноземні студенти

з КНР (близько 40 осіб). Репертуар хору включає музику різних епох і стилів: старовинна та сучасна музика, західна класична, обробки українських, китайських народних пісень та твори китайських композиторів.

У Криворізькому державному педагогічному університеті в межах спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) вивчаються дисципліни, що спрямовані на формування мультикультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, наприклад, “Актуальні проблеми української історії та культури”; до варіативних дисциплін належать “Ораторська майстерність та соціальні комунікації”, “Народознавство та музичний фольклор України”, “Художня культура та методика її викладання”, “Загальна теорія мистецтва”.

Дисципліна “Актуальні проблеми української історії та культури” передбачає обізнаність студентів з основними проблемами історії України, головними джерелами вивчення вітчизняної історії, суспільно-політичними, економічними та культурними процесами історичного розвитку українського народу, світоглядними засадами визначних представників української культури різних періодів, їх здобутків, досягнень, особливостей діяльності в процесі культурно-історичного поступу тощо. Завданнями вивчення дисципліни є з'ясування особливостей сучасного етапу розвитку української історичної науки, дослідження процесу створення наукової історії України наприкінці ХХ – початку ХХІ ст., ознайомлення з концептуально новою історичною науковою літературою з актуальних проблем історії України та культури (ХХ ст. – поч. ХХІ ст.).

Дисципліна “Загальна теорія мистецтва” передбачає сформованість готовності до використання теоретичних положень та категоріального апарату сучасної теорії мистецтва, знання ключових понять дисципліни, основних видів, жанрів, функцій та завдань мистецтва, володіння сучасними уявленнями про принципи структурної й функціональної організації мистецького процесу та художньо-педагогічної діяльності.

Дисципліна “Музично-хореографічний фольклор України” має 4 кредити, загальний обсяг годин – 120, годин аудиторної роботи – 6, з них: лекцій – 4, практичних занять – 2, годин самостійної роботи – 114. Навчальна дисципліна розкриває традиційну культуру українського народу в її словесно-музично-хореографічних та драматичних формах, специфіку історичного розвитку та функціонування музично-хореографічного фольклору.

Дисципліна “Художня культура Дніпровського регіону” має 3 кредити, загальний обсяг годин – 90, годин аудиторної роботи – 6, з них: лекцій – 4, практичних занять – 2, годин самостійної роботи – 84. Начальна дисципліна передбачає вивчення здобувачами культурної спадщини Дніпровського регіону, яка дійшла до наших днів у вигляді різноманітних об'єктів, що мають універсальну історичну та культурно-мистецьку цінність. Збережена та належним чином репрезентована культурна спадщина – джерело духовного розвитку населення Дніпропетровщини, яка виконує виховну, патріотичну та світоглядну функцію в підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва. Ознайомлення здобувачів із найкращими зразками культурно-мистецького надбання Дніпровського регіону сприяє розширенню їх обізнаності у сфері культури цього регіону та сприяє формуванню всебічно розвинутої, гармонійної особистості.

На факультеті мистецтв проходить благодійний Міжнародний двотуровий фестиваль-конкурс музикантів-виконавців “Музичний дивоцвіт”. Конкурсантів оцінює міжнародне журі, де голова журі – П. Заїка – музично-громадський діяч, баяніст, педагог, кандидат педагогічних наук, Заслужений діяч мистецтв України. До складу журі входять Н. Овчаренко – заступник голови журі фестивалю-конкурсу, доктор педагогічних наук (Dr. Nabil, 2016), професор (2020), співачка (меццо-сопрано), викладач вокалу Криворізького державного педагогічного університету, Богуміла Тарасевич – доктор педагогічних наук (Dr., 2012), професор (2020), співачка та музикознавець, випускниця Музичної Академії ім. Ігнатія Іоанна Падеревського в Познані та Університету ім. А. Міцкевича, Світлана Бендікова – оперна співачка (сопрано), викладач вокалу Єрусалимської академії музики і танцю, Лауреат премії Союзу діячів мистецтв Ізраїлю ім. І. Манора та Лауреат премії міністра абсорбції ім. Ю. Штерна за розвиток ізраїльської культури, Єжи Шиманюк – професор, доктор педагогічних наук (2018) Інституту музики Зеленогурського університету, випускник Вищої педагогічної школи та ін.

Аналіз навчальних програм факультету музичної та хореографічної освіти Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського показав, що за освітньою програмою 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) для здобувачів першого (бакалаврського) рівня викладається дисципліна “Історія еволюції художніх стилів зарубіжної музики”, яка включає теми: 1.2. Музична культура Європи доби Середньовіччя 1.3. Творчість нідерландських поліфоністів. Здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти у циклі вибіркових дисциплін викладають дисципліну “Основи сучасних педагогічних концепцій”.

На факультеті проводиться ґрунтовна наукова робота, яка спрямовується на сприяння соціокультурній адаптації іноземних студентів. Співробітники факультету беруть участь у міжнародних науково-практичних конференціях – в Італії, Німеччині, Словенії, США, Фінляндії, Швеції, Угорщині, Японії тощо. На факультеті активно розвиваються міжнародні наукові та творчі контакти зі знайомими українськими та зарубіжними фахівцями, серед яких Леся Дичко – композитор, народна артистка України, Надія Матвієнко – народна артистка України, Ігор Стороженко – соліст Мекленбургського театру м. Шверін (ФРГ), Олена Нідська – ведучий коуч Національної опери Праги, професор Чеської Академії музичних мистецтв (кафедра Оперного співу і режисури).

Щорічно проводяться університетський конкурс на кращий інтернаціональний вокальний ансамбль, міжнародні конкурси (“Золотий саксофон”, “INTERSTELLAR”, “Браво, Сакс”) та онлайн-проект (“Саксофоністи проти коронавірусу”); відбуваються концертні виступи викладачів факультету в таких країнах, як Німеччина, Австрія, Польща, Португалія. Було реалізовано такі міжнародні проекти:

цикл семінарів і майстер-класів із солістом Оперного театру м. Шверін (ФРН), лауреатом Міжнародних конкурсів І. Стороженком за темою “Німецька вокальна школа і особливості роботи над німецьким репертуаром”;

залучення експертів різних країн (Еквадор – Сермієнте Карлос Хіменес; Швеція – Олена Леон, Німеччина – Марія Рьодель) до проведення лекцій із методики підготовки фахівців у галузі музичної освіти тощо.

Навчальні програми факультету мистецтв Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди з підготовки бакалаврів включають дисципліни “Українська музична культура: історія і сучасні реалії” і “Народознавство та історія музичної культури України”.

Більша частка дисциплін, спрямованих на формування мультикультурного складника, належить до блоку дисципліни вільного вибору. Так, до циклу загальної підготовки входить дисципліна “Інтеграційні процеси в Європі”, предметом вивчення якої є історичні, концептуальні, інституційно-структурні, правові засади функціонування Європейського економічного співтовариства / Європейського Союзу. В історичному контексті курс знайомить студентів з етапами європейської інтеграції, становлення ЄЕС / ЄС, включаючи аналіз зовнішніх чинників і внутрішніх змін як факторів розвитку об’єднавчих процесів. Курс розкриває основні теоретико-методологічні підходи та сучасні концепції європейської інтеграції й вчить самостійно аналізувати внутрішні й зовнішньополітичні практики Євросоюзу, використовувати методики прогнозування та моделювання сценаріїв економічного та політичного розвитку ЄС.

До блоку дисципліни вільного вибору належать дисципліни “Міжнародні стандарти вищої освіти” та “Соціальні комунікації в реальному та віртуальному просторах”. Предметом вивчення першої є особливості участі України у формуванні єдиного європейського освітнього простору, основні категорії та поняття освітнього права, механізми та гарантії реалізації на практиці конституційного права кожного на освіту, міжнародно-правові стандарти в галузі освіти тощо. Дисципліна “Соціальні комунікації в реальному та віртуальному просторах” включає теми “Моделі комунікацій”, “Рівні комунікативних систем” “Інтернет як засіб віртуальної комунікації”.

До блоку дисциплін вільного вибору з підготовки магістрів входить дисципліна “Сучасні теорії глобалізації”, до тематичного плану якої входять такі теми: 1. Ознаки глобальних проблем сучасності. 2. Тематизація глобальних проблем сучасності. 3. Розробка різного рівня наукових проєктів, як командного типу (teamwork), так й індивідуального авторства. Дисципліна “Культура міжнародного ділового спілкування” спрямована на реалізацію знань та умінь студентів щодо спілкування англійською з представниками різних культур, стратегій ведення кросскультурної комунікації та принципів реалізації професійної поведінки, умінь тощо. Основними завданнями дисципліни є ознайомлення студентів із міжкультурними відмінностями комунікативної поведінки представників різних національностей, розвиток міжкультурної компетентності з метою налагодження ефективної взаємодії в ситуаціях професійного спілкування, виховання поваги й толерантності у ставленні до інших культур та усвідомлення неповторності рідної культури.

Аналіз навчальних програм за освітньою програмою 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка показав, що до циклу професійної підготовки входять дисципліни “Музична культура регіонів України”, “Музична культура української діаспори”, “Українознавство”, “Стилістика світової культури”, “Історія мистецтв”; “Історія театру”, що спрямовані на формування мультикультурного складника майбутніх учителів музичного мистецтва.

Так, дисципліна “Історія мистецтв” охоплює такі теми: “Мистецтво арабомусульманського та африканського культурних регіонів”, “Мистецтво індійського та далекосхідного культурних регіонів”, “Мистецтво латино-американського та північноамериканського культурних регіонів”, “Мистецтво європейського культурного регіону”, “Мистецтво слов’янських країн”.

Інститут музичного мистецтва підтримує зв’язки з такими університетами та науковими установами зарубіжжя, як університет імені Яна Кохановського у м. Кельце (Республіка Польща), Інститут музики Жешувського університету (Республіка Польща), Університет Марії Кюрі-Склодовської (м. Люблін, Республіка Польща) та ін.

На факультеті проходить міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів “Perpetuum Mobile”, відбуваються майстер-класи видатних закордонних виконавців, працює Народна хорова капела “Gaudeamus”, що регулярно бере участь у міжнародних музичних фестивалях, таких як фестиваль університетів світу – FIMU – 2018 (Бельфор, Франція), хоровий фестиваль міст побратимів Любліна тощо.

У галузі виховання особливо виховання громадянськості, відповідних зразків поведінки, головних цінностей і цільей, що характеризують мультикультурну підготовку учителів музичного мистецтва, також проводиться відповідна робота. Так, у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова у квітні 2022 р. відбулася міжнародна науково-практична конференція “Проблеми музично-естетичного виховання учнів мистецьких закладів освіти”, проводився Міжнародний фестиваль-конкурс ПРОЛІСОК / PROLISOK-International-2022 тощо.

У Криворізькому державному педагогічному університеті спільно з Варшавським університетом організовано розробку та реалізуються спільні освітні та наукові проекти, проводиться стажування і спільні заходи (конференції, семінари, тренінги), запроваджено спільні магістерські програми “подвійного диплому”. Університет співпрацює із Рурським університетом у Бохумі (Німеччина), Granada University (Іспанія), Кишинівським державним педагогічним університетом імені Іона Крянге (Молдова), Buckinghamshire New University (Велика Британія) тощо.

У ХНПУ імені Г. С. Сковороди працює низка центрів: Регіональний центр польської мови, культури і науки, Центр вивчення ізраїльської культури та івриту, Турецький культурний центр тощо. Регіональний центр польської мови, культури і науки має на меті сприяти популяризації вивчення польської мови, проведено культурних і наукових заходів за участю студентів університету та всіх, кого цікавлять Польща, її історія, культура, мова. За останній рік центрами було проведено такі заходи: виставки сучасного польського мистецтва, презентація книги С. Пагачевського “Викрадення Бальтазара Губки”, творча зустріч із польською поетесою Д. Бартош, популяризація культурного та наукового внеску поляків, які мешкали у Харкові, виставка “Світ Федецького”, участь у відкритті меморіальної дошки доктора Владислава Франковського тощо.

Підсумовуючи зазначене вище, можемо констатувати, що підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах мультикультуралізму у вишах України відбувається за трьома напрямками: навчання, виховання, інформаційно-просвітня діяльність. Кожен із напрямів характеризує відповідна організаційна діяльність структурних підрозділів університету, змістове наповнення та методичне керівництво. Можна визначити, що ця робота є євроінтеграційним складником у підготовці сучасного фахівця.

Використана література:

- Contributions to the second DeSeCo symposium, 2003. URL: <https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/41529505.pdf>
- Rychen D. S. and Salganik L. H. Key Competencies for a Successful Life and a Well-Functioning Society. Göttingen : Hogrefe&Huber Publishers, 2006. 332 p.
- Авшенюк Н. Міжкультурна компетентність учителів у європейській політиці модернізації педагогічної освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 2010. № 23. С. 218–224. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/4577>
- Гречаник Н. Культурологічна складова підготовки майбутніх учителів початкової школи в освітньому середовищі країн Західної Європи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 2 (96). DOI 10.24139/2312-5993/2020.02/234-245
- Гуренко О. І. Полікультурна освіта майбутніх соціальних педагогів: теоретикометодичний аспект : монографія. Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2014. 588 с.
- Дрожжина С. В. Мультикультуралізм: теоретичні і практичні аспекти. *Політичний менеджмент*. 2008. № 3. С. 96–106.
- Іванець Н. Формування мультикультурної компетентності сучасного вчителя. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2013. Вип. 1. 44 (102). С. 33–36.
- Ковалинська І. В. Підготовка вчителів до роботи у міжкультурному середовищі. *Освітологічний дискурс*. 2015. № 4 (12), С. 76–84.
- Мельник В. В. Становлення і розвиток полікультурного суспільства в умовах євроінтеграції. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2013. № 54. С. 69–81.
- Мережко Ю. В., Гмирін С. В. Формування етнокультурної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва у вищій школі. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-084-1-19>
- План дій Ради Європи для України на 2018–2021 рр. 2018. URL: <https://rm.coe.int/ap-ukraine-2018-2021-ukr-local-lang-official-non-web/16809e4563>
- Пришляк О. Ю. Мультикультурна освіта: концептуальні засади. *World Science*. 2017. № 9(49). Vol. 1. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30092019/6700
- Реброва О. Є., Пань Шен. Художня освіченість майбутніх учителів музичного мистецтва в компетентнісній парадигмі. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. 2018. Вип. 2 (12). С. 89–97.
- Сисоєва С. Розвиток освіти в умовах полікультурного глобалізованого світу / Кремень В., Левовицький Т., Сисоєва С. *Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти*. 2011. Київ – Хмельницький. С. 49–57.
- Слоньовська О. Б. Полікультурна освіта майбутніх учителів гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Житомир, 2011. 256 с.
- Хоруза О. В. Комплексне застосування інноваційних методів мистецького навчання і засобів української народної педагогіки як фактор удосконалення фахової підготовки студентів інститутів мистецтв. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти*. 2014. Вип. 16(1). С. 121–126.
- Чжоу Ілей, Матвеева О. О. Мультикультуралізм у сучасній освіті. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Вип. 78. С. 87–92.
- Янь Лі. Музика як полілог культур у сучасному глобальному світі у контексті формування полікультурної компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2019. № 6 (329). Ч. 2. С. 266–276. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2019-6\(329\)-2-266-276](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2019-6(329)-2-266-276)

References:

- Contributions to the second DeSeCo symposium, (2003). URL: <https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/41529505.pdf> (data zvernennia: 26.08.2022)
- Rychen D. S. and Salganik L. H. (2006). Key Competencies for a Successful Life and a Well-Functioning Society. Göttingen: Hogrefe&Huber Publishers. 332 p. [in English].
- Avsheniuk N. (2010). Mizhkultura kompetentnist uchyteliv u yevropeiskii politytsii modernizatsii pedahohichnoi osvity [Inter-cultural competence of teachers in the European policy of modernization of pedagogical education]. *Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*. (23). 218–224. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/4577> (data zvernennia: 29.08.2022).

4. Hrechanyk N. (2020). Kulturolohichna skladova pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovoi shkoly v osvithomu seredovyshchi krain Zakhidnoi Yevropy [The cultural component of training future primary school teachers in the educational environment of Western European countries]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. № 2 (96). DOI: 10.24139/2312-5993/2020.02/234-245 [in Ukrainian].
5. Hurenko O. I. (2014). Polikulturna osvita maibutnikh sotsialnykh pedahohiv: teoretykometodychnyi aspekt: monohrafiia [Multicultural education of future social pedagogues: theoretical and methodological aspect]. Berdiansk : Vydavets Tkachuk O.V., 588 s. [in Ukrainian]
6. Drozhzhyna S. V. (2008). Multykulturalizm: teoretychni i praktychni aspekty [Multiculturalism: theoretical and practical aspects]. *Politychnyi menedzhment*. № 3. S. 96–106. [in Ukrainian]
7. Ivanets N. (2013). Formuvannia multykulturnoi kompetentnosti suchasnoho vchytelia [Formation of multicultural competence of a modern teacher]. *Naukovyi visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedahohichni nauky*. Vyp. 1. 44 (102). S. 33–36 [in Ukrainian].
8. Khoruzha O. V. (2014). Kompleksne zastosuvannia innovatsiinykh metodiv mystetskoho navchannia i zasobiv ukrainskoi narodnoi pedahohiky yak faktor udoskonalennia fakhovoi pidhotovky studentiv instytutiv mystetstv [Complex application of innovative methods of art education and means of Ukrainian folk pedagogy as a factor in improving the professional training of students of art institutes]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 14: Teoriia i metodyka mystetskoi osvity*. Vyp. 16 (1). S. 121–126 [in Ukrainian].
9. Kovalynska I. V. (2015). Pidhotovka vchyteliv do roboty u mizhkulturnomu seredovyshchi [Підготовка вчителів до роботи у міжкультурному середовищі]. *Osvitolichnyi dyskurs*, 4 (12), S. 76–84 [in Ukrainian].
10. Melnyk V. V. (2013). Stanovlennia i rozvytok polikulturnoho suspilstva v umovakh yevrointehratsii [The formation and development of a multicultural society in the conditions of European integration]. *Humanitarnyi visnyk ZDIA*. № 54. S. 69–81 [in Ukrainian].
11. Merezko Yu. V., Hmyrina S. V. (2019). Formuvannia etnokulturnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva u vyshchii shkoli [Formation of ethnocultural competence of the future music teacher in higher education]. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-084-1-19> [in Ukrainian].
12. Plan dii Rady Yevropy dlia Ukrainy na 2018-2021 rr. (2018). URL: <https://rm.coe.int/ap-ukraine-2018-2021-ukr-local-lang-official-non-web/16809e4563> (data zvernennia: 26.08.2022).
13. Pryshliak O. Yu. (2017). Multykulturna osvita: kontseptualni zasady [Multicultural education: conceptual foundations]. *World Science*. 9(49), Vol. 1.
14. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ws/30092019/6700 [in Ukrainian].
15. Rebrova O. Ye., Pan Shen. (2018). Khudozhnia osvichenist maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v kompetentnisnii paradyhmi [Artistic education of future music teachers in the competency paradigm]. Aktualni pytannia mystetskoi osvity ta vykhovannia. Vyp. 2 (12). S. 89–97 [in Ukrainian].
16. Sysoieva S. (2011). Rozvytok osvity v umovakh polikulturnoho hlobalizovanoho svitu [Development of education in the conditions of a multicultural globalized world]. Kremen V., Levovytskyi T., Sysoieva S. Kulturno-istorychna spadshchyna Polshchi ta Ukrainy yak chynnyk rozvytku polikulturnoi osvity. Kyiv – Khmelnytskyi. S. 49–57 [in Ukrainian].
17. Slonovska O. B. (2011). Polikulturna osvita maibutnikh uchyteliv humanitarnykh dysyplin u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Multicultural education of future teachers of humanitarian disciplines in higher educational institutions] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.01. Zhytomyr. 256 s. [in Ukrainian]
18. Chzhou Ilei, Matvieieva O.O. (2021). Multykulturalizm u suchasni osviti [Multiculturalism in modern education]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*. Vyp. 78. S. 87–92 [in Ukrainian].
19. Ian Li. (2019). Muzyka yak poliloh kultur u suchasnomu hlobalnomu sviti u konteksti formuvannia polikulturnoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv muzychnoho mystetstva [Music as a polylogue of cultures in the modern global world in the context of the formation of multicultural competence of future music teachers]. *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky*. № 6 (329). Ch. 2. S. 266–276. [in Ukrainian]

Zhou Eli. Multicultural training of music teachers as a euro-integration component of the activities of the modern specialist: experience analysis

The article analyzes the experience of multicultural training of music teachers, which is a European integration component of the activity of a modern specialist. It is shown that the position of multiculturalism is leading in the countries of the European Union and the USA both in the political sphere and in the field of education (report of the International Commission on Education of UNESCO in 1997, DeSeCo project). A number of documents have been adopted in Ukraine aimed at increasing the ability of education specialists to implement and support education for democratic citizenship, an integral component of which is multicultural education. It was determined that the basis of our approach to the analysis of the training of music teachers is the provision that characterizes multicultural education from the standpoint of the implementation of three main elements: training, education, and informational and educational activities. It has been proven that multicultural education aims to provide the sum of knowledge, abilities, and skills that highlight the multiculturalism of society; in the field of education, the education of citizenship is important. An analysis of the curricula of four universities in the specialty 014.13 Secondary education (Musical art) was carried out, which showed that in universities the blocks of normative and selective disciplines include subjects aimed at multicultural training of music teachers. It is proven that international competitions of young performers are held, international conferences, master classes, seminars, etc. take place. Creative teams of art faculties participate in international competitions; joint educational and scientific projects are implemented by the universities, internships are conducted, joint “double degree” master's programs have been introduced. It is shown that educational work with students is carried out in universities in various directions, in which various structural divisions of universities participate. It has been proven that the training of future music teachers on the basis of multiculturalism in universities of Ukraine is a European integration component in the training of a modern specialist.

Key words: multicultural training, music teachers, universities of Ukraine, experience.